

**Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
Східноукраїнський національний університет імені
Володимира Даля
Миколаївський національний університет
імені В.О. Сухомлинського
Запорізький інститут економіки та інноваційних
технологій
Кафедра романо-германської філології ЛНУ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
ПРОСТОРІ»
(19 травня 2017, м. Полтава-Старобільськ)**

**Полтава-Старобільськ
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»**

2017

УДК 37.016: [811.11+811.13]

Рецензенти:

- Дмитренко В.І.* - доктор філологічних наук, професор кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету.
- Моїсеєнко О.Ю.* - доктор філологічних наук, професор кафедри теорії та практики перекладу, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
- Кіщенко Ю.В.* - кандидат педагогічних наук, доцент, Херсонський державний університет.

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі» (19 травня 2017, м. Полтава-Старобільськ) / за заг. ред. Т.А. Кокнової ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Вип. 1. – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2017. – 288 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі».

Збірник розрахований насамперед на науковців та викладачів вищих навчальних закладів.

*Рекомендовано до друку вченою радою Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 26 травня 2017 року)*

© Колектив авторів, 2017
© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017

наиболее уместным из рассмотренных приемов является контекстуальная замена, хотя гипертекст единственный может дать воспринимающим из другой культуры полное представление о разветвленной концептуальной сфере соответствующего времени. Внутритекстовый комментарий, который используется нечасто, также способен приблизить к воспринимающему художественную картину викторианского мира, которая возникает на страницах романа Ш. Бронте.

Ключевые слова: реалия, транскодирование, добавление, генерализация, конкретизация, контекстуальная замена, гипертекст.

Terniiivska Ye.Yo. The key words-symbols in the structure of C. Bronte's novel "Jane Eyre" and the ways of their rendering into Ukrainian.

It was found that the contextual replacement appears to be the most appropriate of considered methods, although only hypertext can give the recipient from another culture the complete picture of the extensive conceptual sphere of the relevant time. The intratextual comment, which is used infrequently, is also able to bring to the recipient the art picture of Victorian world appearing in the C. Bronte's novel.

Key words: realia, transcoding, addition, generalization, specification, contextual replacement, hypertext.

УДК 378.4(44)

Шаповалова Л.В.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

**ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ФРАНЦУЗЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Приєднання України до європейського простору вищої освіти зумовлює дослідження організації, функціонування і

здобутків систем вищої освіти європейських країн з метою реформування власної системи вищої освіти. Для цього необхідним є дослідження та аналіз французької системи вищої освіти, оскільки Франції – це одна з найпотужніших та високо розвинутих країн Європи.

Розвиток системи вищої освіти у Франції у ХХ столітті досліджували французькі вчені: С.Аgulhon, Р.Аlbertini, S.Вerstein, L.Вrockliss, G.Вrucy, В.Сaceres, Р.Сhampagne, F.Сardi А.Сhambon, С.Сharle, Р.Мilza, J.Вerger, а також вітчизняні і російські вчені: М.М.Владимирова, С.Головко, А.Н.Джуринський, Л.І.Зязюн, Ф.Контрельов, К.Корсак, З.А.Малькова, Л.Макарова, А.Максименко, Д.Мартинель та інші.

Об'єкт дослідження – система вищої освіти Франції.

Предмет дослідження – сучасний французький університет.

Мета: з'ясувати особливості сучасного французького університету в системі вищої освіти Франції.:

Завдання:

1. Визначити місце сучасного французького університету у системі вищої освіти Франції.
2. Розглянути структуру сучасного французького університету.
3. Окреслити його завдання як одиниці освіти і дослідження.
4. Порівняти сучасний французький університет з іншими сучасними вищими навчальними закладами Франції і визначити його особливості.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань дослідження було використано такі загальнонаукові методи:

- 1) конкретно пошукові (виявлення, відбір, теоретичний аналіз,
- 2) синтез, актуалізація, класифікація, узагальнення різноманітних джерел);

Сучасна Франція – це п'ята республіка, життя в якій регламентується конституцією 1962 року. Французький варіант освітньої політики вважається досить поміркованим. Структурна побудова вищої освіти є досить складною. До неї входять навчальні заклади з терміном навчання від 2 до 6 років, які здійснюють загальнонаукову, спеціальну чи професійну підготовку на базі повної середньої освіти. Відмінність між ними полягає в різних цілях, структурі, умовах вступу, професійній спрямованості, рівнях підготовки. За характером освіти вони поділяються на два типи:

1. Громадські установи наукового, культурного і професійного характеру, створені декретом Національної ради з питань вищої освіти та досліджень (CNESER – Conseil national de l'enseignement supérieur et de la recherche);

2. Громадські установи адміністративного характеру: приєднані до одного з (ГУНКПХ), автономні.

До Громадських установ наукового, культурного і професійного характеру, створених декретом Національної ради з питань вищої освіти та дослідження належать:

1. Університети.

2. Національні політехнічні інститути.

3. Інститути і школи, які не належать до університетів.

4. Великі заклади (Великі школи наукових і технічних профілів належать кільком міністерствам, мають трирічні програми й присвоюють дипломи інженерів. Вступ за конкурсом, і лише після попереднього дворічного навчання у підготовчих класах з дуже інтенсивним і поглибленим вивченням математики і фізики. Великі школи з комерції і управління – приватні і для вступу вимагають попередньої дворічної підготовки у спеціалізованих закладах вищої комерційної освіти. **Університети готують дипломованих спеціалістів більш широкого профілю, а Великі школи – вужчого.**

Окрім Великих шкіл існують й інші Великі заклади вищої освіти. Великі заклади вищої освіти і досліджень є дослідницькими центрами з поширення наукових знань. Як правило, в них професори читають лекції за вільними програмами, орієнтованими на свої власні наукові інтереси. Замість студентів ці школи відвідують слухачі, які отримують по закінченні не офіційні дипломи, а лише посвідчення про те, що вони прослухали ті чи інші курси. Деякі Великі заклади (Французький колеж, Національний музей природничої історії, Обсерваторія фізики земної кулі та інші) приваблюють досить відомих вчених. Ці установи вищої освіти користуються великим науковим авторитетом, проте вони не є вищими навчальними закладами у звичайному розумінні [1, с.226].

5. Французькі школи за кордоном.

6. Вищі нормальні школи (всього їх чотири), відомі як кращі заклади з підготовки викладачів ліцеїв і закладів вищої освіти. Вступ до названих навчальних закладів має дуже селективний характер з попереднім успішним закінченням дворічних підготовчих класів відповідного профілю, потрапити куди можна лише після селекції впродовж навчання в колежі і ліцеї. Навчання триває переважно чотири роки; випускники отримують сертифікат придатності до викладання, що може доповнюватися додатковим екзаменом (агрегація – набір викладачів до вищої школи), складання якого дуже позитивно впливає на підвищення зарплати і кар'єру. За умовами вступу випускники повинні не менше 10 років відпрацювати у державному секторі освіти. Протягом усіх чотирьох років навчання стипендія істотно перевищує мінімальну заробітну плату у промисловості й надалі теж залишається привабливою [9].

До громадських установ адміністративного характеру належать установи:

приєднані до одного з (ГУНКПХ):

1. Університетські інститути з підготовки викладачів (у кожній академії один чи кілька УПВ приєднаний до одного чи декількох університетів академії).

2. 13 Національних вищих школи інженерів.

Національні школа інженерів Меца (приєднана до університету Меца), національна школа інженерів Тарба (приєднана до Національного політехнічного інституту Тулузи), Національна школа інженерів Бреста (приєднана до університету Бреста).

3. 7 політехнічних інститутів провінції.

4. Інститут адміністрації підприємств Парижу.

автономні:

1. 4 школи інженерів.

2. 13 інших установ.

До інших громадських установ відносяться:

1. Національна вища школа промисловості.

2. Національна вища школа образотворчого мистецтва.

3. Групи шкіл телекомунікації (Національна вища школа комунікацій, Національна вища школа комунікацій Бретані, Національний інститут телекомунікації).

4. Група морських шкіл.

5. Група національних шкіл економіки і статистики [6; 7].

«За даними Міністерства національної освіти Франції у 2000 році система вищої освіти налічувала 89 університетів, 101 університетський технологічний інститут, 1966 відділень вищих техніків, 26 університетських інститутів з підготовки вчителів, 494 підготовчі класи; 240 інженерних шкіл, 221 велику школу комерції та управління, 18 приватних університетів; 4 великі педагогічні школи; 24 архітектурні школи; 217 шкіл мистецтва та культури; 438 вищих навчальних медичних закладів. А також 14 вищих навчальних закладів, які складаються з державних установ адміністративного профілю: Колежу де Франс, Вищого

ремісничого училища, Палати відкриттів, Національної школи мистецтв та ремесел, Вищої практичної школи, Національного музею історії природи та державних установ наукового та культурного профілю, незалежних від університетів: Паризької обсерваторії, Вищої школи суспільних наук, Паризького інституту політичних досліджень, Державної установи політичних наук, Установи наук про людину, Національної законодавчої школи, Технічного училища, Національного бібліотечного інституту, Паризького технічного інституту» [1, с.32].

Національною особливістю системи вищої освіти Франції є її бінарність: на одному полюсі знаходяться університети, а на іншому- Великі установи вищої освіти. Бінарна система французької вищої освіти почала урізноманітнюватися тільки після проголошення V республіки (28 вересня 1958 року). З цього часу її структура почала більш-менш відповідати тій, якою вона є сьогодні. Були створені нові типи установ вищої освіти. У такий спосіб з'являються секції вищих техніків, які у 1966 році розвинулися в технологічні університетські інститути. Ці інститути входять до складу університетів, однак, відрізняються політикою вступу, тісним зв'язком із промисловістю, внутрішньою системою управління. Пропонуючи дворічний термін навчання, вони забезпечують у межах університетів загальну й технологічну короткострокову підготовку для промислового сектора й сфери послуг (адміністрація й управління) [1].

Виникли також професійні університетські інститути.

Установи вищої освіти громадського сектору належать до різних міністерств, а не тільки Міністерству національного виховання. Існує також приватний сектор вищої освіти.

У межах цієї системи університети не відіграють домінуючої ролі, хоч і охоплюють більшу частину студентів, оскільки престижнішими закладами вищої

освіти є Великі школи, які готують службовців вищого рангу.

Традиційним головним завданням університетів вважається підготовка вчителів, які працюватимуть з дітьми середнього та старшого віку, людей вільних професій, дослідників.

У своєму функціонуванні французький університет орієнтується не тільки на вимоги внутрішнього ринку праці та на національне соціальне замовлення, а і є чутливим до змін у європейському та глобальному масштабі. Створення загальноєвропейського простору вищої освіти – одна із головних сучасних рушійних сил, які впливають на розвиток сучасного французького університету і, зокрема, змісту університетської освіти.

Термін «університет» був легально визначений у законі 1968 року (Закон Едгара Фора «Про орієнтацію у вищій освіті»), а термін «Велика школа» в цей час ще був невизначеним. У своєму звіті Жак Атталі (видатний французький економіст, політичний діяч, письменник) пропонує критерії для диференціації цих двох типів вищої освіти [3].

Університет у Франції – це установа вищої освіти і дослідження, мета якої вироблення знань шляхом дослідження, збереження та передача наступним поколінням. За визначенням Європейської асоціації університетів (головної університетської мережі в Європі, мета якої гармонізувати університетський простір Європи через реформи Болонського процесу) поняття університет визначається здатністю установи вищої освіти присвоювати ступінь доктора [5, с.50].

Але таке визначення університету не є повним, оскільки воно не охоплює всіх завдань університетів.

Закон Саварі визначає «університет» як громадську установу наукового, культурного і

професійного характеру. Під такою назвою університети фігурують і у кодексі про виховання [8].

Університети у Франції поділяються на державні та приватні. Державні університети фінансуються і контролюються державою, яка надає їм певну автономію. Збільшення автономії університетів – основний напрям процесу децентралізації вищої освіти Франції. Державні університети досить поширені у Франції. Фінансування приватних університетів відбувається за рахунок приватних інвестицій та оплати за навчання.

«У французькій університетській системі існує класифікація університетів за кількістю дисертацій, які захищаються щорічно. Відповідно до цієї класифікації виділяють три типи університетів:

1) університети з пріоритетом у дослідженні (близько десяти університетів);

2) «середні» з огляду на кількісний показник у дослідженні університети (їх близько 20);

3) периферійні університети, з невеликою кількістю студентів і досить незначними досягненнями у дослідженнях.

У сучасній Франції університети, головним чином, поділені на академічні департаменти, школи і факультети, які мають назву «Об'єднання освіти і досліджень» [5, с.51]. Прикладом організації та функціонування французького університету у 2003 році може слугувати університет м. Кан [Дод. В-Д].

На чолі університету стоїть президент. Він обирається терміном на п'ять років і має у своєму розпорядженні наступні університетські служби:

1) адміністративну раду із 60 членів, яка обирає 3-ох віцепрезидентів;

2) наукову раду із 40 членів, яка обирає 2 віцепрезидентів;

- 3) раду з питань навчання та студентського життя із 40 членів, яка обирає 3 віцепрезидентів;
- 4) бюро із 12 членів;
- 5) генерального секретаря і його заступника, відповідальних за управління;
- 6) головного бухгалтера.

Сьогодні робота університетів керується книгами VI, VII, VIII та IX Кодексу про освіту [4].

Кодекс про освіту – це звід законів, який визначає правила організації і функціонування початкової, середньої та вищої освіти Франції. Хороше функціонування університетів уважається в наш час економічною перевагою.

Стаття 123-3 Кодексу про освіту визначає шість завдань французького університету:

1. Початкова і тривала освіта.
2. Наукове і технічне дослідження, зарахування результатів та їх поширення.
3. Професійна орієнтація та професійне введення.
4. Поширення культури та науково-технічної інформації.
5. Участь у створенні Європейського простору вищої освіти і дослідження.
6. Міжнародна співпраця [4].

Університети користуються педагогічною автономією. Вони пропонують макети своїх дипломів (програм університетської підготовки) Міністерству вищої освіти і дослідження та реалізують їх. Таким чином створюються університетські дипломи (на відміну від національних).

Дослідження в університетах проводиться докторськими школами, які об'єднують численні лабораторії. Наукові лабораторії можуть належати одному конкретному університету, бути спільними для кількох університетів, або

бути пов'язаними із громадськими дослідницькими установами в межах об'єднаних дослідницьких центрів.

Університети – це у значній мірі автономні установи, хоч велика частина їхніх ресурсів надходить від держави, їх особовий склад і генеральний секретар призначаються Міністерством національної освіти. До адміністрації університетів входять ради, обрані асамблеєю викладацького складу та студентів. Ці ради запрошують відомих діячів держави, освіти і науки взяти участь у роботі університету.

Університети й інші вищі навчальні заклади нерівномірно розташовані на території Франції. У місті Париж навчається шоста частина студентів Франції. У сучасній Франції нараховується 28 навчальних академій. До складу академії входять декілька департаментів – адміністративно-територіальних одиниць Франції. У Франції академія – навчальний округ, на чолі якого стоїть ректор. (В Україні еквівалентами є, відповідно, Головне управління освіти облдержадміністрації та начальник цього управління). Маленькі університети характеризуються головним чином своєю полівалентністю. Великі міста провінцій нараховують багато університетів із вузькою спеціалізацією [1].

У результаті аналізу системи вищої освіти сучасної Франції й організації і функціонування університету, можна зробити наступні висновки;

1. Національною особливістю системи вищої освіти Франції є її біполярність. На одному з її полюсів знаходяться університети, більшість із яких є державними, – на іншому вищі школи, які французи називають Великими школами.

У межах системи вищої освіти Франції університети не відіграють домінуючої ролі, хоч і охоплюють більшу частину студентів, оскільки престижнішими закладами вищої освіти є Великі школи, які готують службовців вищого рангу.

2. Університети бувають державні та приватні. Крім того існують класифікації університетів за кількістю захищених дисертацій.

3. Традиційним головним завданням університетів вважається підготовка вчителів, які працюватимуть з дітьми середнього та старшого віку, людей вільних професій, дослідників.

4. Університети готують дипломованих спеціалістів більш широкого профілю, а Великі школи – вузького.

5. Університети користуються педагогічною автономією. Вони пропонують макети своїх дипломів (програм університетської підготовки) Міністерству вищої освіти і дослідження та реалізують їх. Таким чином створюються університетські дипломи (на відміну від національних).

Література

1. Бочарова О.А. Модернізація вищої школи у сучасній Франції: дис. на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: 13.00.01 / Бочарова Олена Анатоліївна. – К., 2006. – 196 с.

2. Корсак К. Система освіти Франції: цілі, структура, досягнення і проблеми // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 91-102.

3. Attali J. Pour un modèle européen d'enseignement supérieur // La documentation Française. – Paris, 1998. – 85 p.

4. Code de l'éducation [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.education.gouv.fr/bo/2000/special7/som.htm.

5. L'Enseignement supérieur en France. Etat des lieux et propositions. Version finale. Rapport établi sous la direction de François Goulard, Ministre délégué à l'Enseignement Supérieur et à la Recherche [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.media.education.gouv/fr.

6. Les établissements d'enseignement supérieur [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.education.gouv.fr.

7. Les Etablissements d'enseignement supérieur: structure et fonctionnement: guide pratique, mai 2002 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.diderot7.jussieu.fr/DPATED2/sfl.html.

8. Loi Savary [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.fr.wikipedia.org/wiki/Loi_Savary.

9. Organisation du système éducatif français. – Lesieur Jacque — Académie de Nancy-Metz, DIFOR/CAFA, septembre 2004 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.webpublic.acdijon.fr/divers/cafadoc/telecharg/fichier/SysEdu04-2.pdf.

Шаповалова Л. В. Особливості сучасного французького університету.

У статті визначається місце сучасного французького університету у системі вищої освіти Франції, а також розглядається його структура, окреслюються завдання. Проводиться порівняння сучасного французького університету з іншими вищими навчальними закладами Франції та визначаються його особливості.

Ключові слова: сучасна Франція, освітня політика, громадські установи загальнонаукового, культурного і професійного характеру, громадські установи адміністративного характеру, університети, національні політехнічні інститути і школи, які не належать до університетів, Великі школи.

Шаповалова Л. В. Особенности современного французского университета.

В статье определяется место современного французского университета в системе высшего образования

Франции, а также рассматривается его структура, очерчиваются задачи. Проводится сравнение современного французского университета с другими высшими учебными заведениями Франции и определяются его особенности.

Ключевые слова: современная Франция, образовательная политика, общественные учреждения общенаучного, культурного и профессионального характера, общественные учреждения административного характера, университеты, национальные политехнические институты и школы, которые не принадлежат к университетам, Большие школы.

Shapovalova L.V. Features of modern French university.

In the article the place of modern French university in system of the higher education of France is defined, and also its structure is considered, tasks are outlined. Comparison of modern French university with other higher educational institutions of France is carried out and his features are defined.

Keywords: modern France, educational policy, public institutions of general scientific, cultural and professional character, public institutions of administrative character, universities, national polytechnical institutes and schools which don't belong to universities, Big schools.